

**Ályktanir 37. Sambandsþings SUUF
á Egilsstöðum 11.-12. febrúar 2012**

1. Stjórnskipun og réttarfar
  - 1.1 Forseti Íslands
  - 1.2 Stjórnlagabing og endurskoðun stjórnarskrár
  - 1.3 Aðskilnaður löggjafarvalds, framkvæmdavalds og atvinnulífs
  - 1.4 Tímabundnar ráðningar innan Stjórnarráðsins
  - 1.5 Rafræn stjórnsýsla, einfaldara Ísland
  - 1.6 Aðgengi að opinberum gögnum
  - 1.7 Umboðsmaður Alþingis
  - 1.8 Skipan dómara
  - 1.9 Löggæsla
  - 1.10 Fangelsi og úrræði fyrir unga fanga
  - 1.11 Ríki og sveitarfélög
  - 1.12 Trúmál og trúfrelsi
  - 1.13 Breytt samband ríkis og kirkju
2. Efnahagur, viðskipti og neytendur
  - 2.1 Efnahagsmál
  - 2.2 Seðlabanki Íslands og peningamálastefna
  - 2.3 Hófleg skattheimta og framfærslugrunnur
  - 2.4 Tollar og gjöld
  - 2.5 Neytendur
  - 2.6 Lækkun áfengiskaupaaldurs
  - 2.7 Öflugt fjármálaeftirlit
  - 2.8 Upplýsingaskylda viðskiptalífsins
  - 2.9 Bankar, fjármálastofnanir og verðtrygging
  - 2.10 Um samvinnufélög
  - 2.11 Endurreisn heimilanna
  - 2.12 Erlendar fjárfestingar
3. Utanríkismál
  - 3.1 Norðurlandasamstarf
  - 3.2 Utanríkisþjónustan
  - 3.3 Varnarmál og NATO
  - 3.4 Friðargæsla
  - 3.5 Þróunarmál
  - 3.6 Landhelgisgæslan
  - 3.7 Evrópumál
4. Atvinna, samgöngur og byggðir
  - 4.1 Atvinnuvandi ungs fólks
  - 4.2 Atvinnuuppbygging
  - 4.3 Nýsköpun
  - 4.4 Þekkingariðnaður
  - 4.5 Landbúnaðarmál
  - 4.6 Sjávarútvegsmál
  - 4.7 Byggðamál
  - 4.8 Vegamál
  - 4.9 Almenningsamgöngur
  - 4.10 Fríar almenningsamgöngur
  - 4.11 Umferðarmál
  - 4.12 Um flugsamgöngur
  - 4.13 Um fjarskipti
  - 4.14 Opinn hugbúnaður

- 4.15 Jarðgangnagerð
- 5. Umhverfi og auðlindanýting
  - 5.1 Nýir orkugjafar
  - 5.2 Endurvinnsla og spilliefni
  - 5.3 Eignarhald á náttúruauðlindunum
  - 5.4 Eignarhald á orkufyrirtækjum
  - 5.5 Vistvænar veiðar
  - 5.6 Landgræðsla
- 6. Menntun, menning og íþróttir
  - 6.1 Menntastefna
  - 6.2 Leikskólastigið
  - 6.3 Grunnskólastigið
  - 6.4 Skólafatnaður
  - 6.5 Framhaldsskólastigið
  - 6.6 Starfsnám
  - 6.7 Háskólastigið
  - 6.8 Fjármögnun háskólastigsins
  - 6.9 Vísindi, rannsóknir og nýsköpun
  - 6.10 Lánasjóður íslenskra námsmanna
  - 6.11 Styrkur til náms
  - 6.12 Gæðaeftirlit
  - 6.13 Sí- og endurmenntun
  - 6.14 Menntun fanga
  - 6.15 Lýðháskóli
  - 6.16 Menningarmál
  - 6.17 Tungumál
  - 6.18 Fjölmiðlar
  - 6.19 Íslensk kvikmyndagerð
  - 6.20 Íþróttta-, tómstunda- og æskulýðsmál
  - 6.21 Styrkir til íþróttastarfs
  - 6.22 Um húsafriðun
- 7. Velferð, jöfnuður og lífsgæði
  - 7.1 Velferðarkerfið
  - 7.2 Aðgangur að heilbrigðisþjónustu
  - 7.3 Heilsugæsla
  - 7.4 Sálfræðiþjónusta
  - 7.5 Geðrækt
  - 7.6 Tannvernd
  - 7.7 Stuðningur við útskrifaða sjúklinga
  - 7.8 Forvarnir
  - 7.9 Um getnaðarvarnir og kynfræðslu
  - 7.10 Lýðheilsa
  - 7.11 Skimun eftir krabbameini og fyrirbyggjandi aðgerðir
  - 7.12 Almannatryggingar
  - 7.13 Endurhæfing
  - 7.14 Atvinnuleysi
  - 7.15 Fátækt
  - 7.16 Öldrunarmál
  - 7.17 Lífeyrismál
  - 7.18 Barnavernd og réttindi barna
  - 7.19 Málefni fatlaðra

- 7.20 Húsnæðismál
- 7.21 Björgunarsveitir
- 8. Mannréttindi og lýðræði
  - 8.1 Útstríkanir og persónukjör
  - 8.2 Þjóðaratkvæðagreiðslur
  - 8.3 Vægi atkvæða
  - 8.4 Tímasetning kosninga
  - 8.5 Málefni innflytjenda
  - 8.6 Jafnréttismál
  - 8.7 Jafnréttisfræðsla í leik-, grunn- og framhaldsskólum
  - 8.8 Réttindi samkynhneigðra og transgender fólks
  - 8.9 Afnáam launaleyndar
  - 8.10 Heimilisofbeldi og kynferðislegt ofbeldi
  - 8.11 Aðgengismál

1. Stjórnskipun og réttarfar

1.1 Forseti Íslands

Ungt framsóknarfólk leggur áherslu á mikilvægi forsetaembættisins og telur embættið bæði gegna mikilvægu stjórnskipulegu hlutverki og einnig að það sé sameiningartákn fyrir þjóðina. Rétt er að forseti Íslands meti sjálfur hvenær hann felur handhöfum forsetavalds vald sitt þegar hann er staddur erlendis tímabundið en afsali ekki forsetavaldinu sjálfkrafa við brottför frá landinu.

Einnig vill ungt framsóknarfólk þakka forseta Íslands fyrir lýðræðislega og ötula baráttu í Icesave-málinu og fyrir það að veita þjóðinni þann rétt að kjósa um málið í þjóðaratkvæðagreiðslu.

1.2 Stjórnlagapening og endurskoðun stjórnarskrár

Ungt framsóknarfólk telur að verkferlið við endurskoðun stjórnarskrárinnar sé fullkomlega óásættanlegt og að allt ferlið þurfti að endurskoða frá grunni.

1.3 Aðskilnaður löggjafarvalds, framkvæmdavalds og atvinnulífs

Ungt framsóknarfólk telur það vera nauðsynlegt að ráðherrar víki sem þingmenn á meðan þeir gegna ráðherraembætti.

Ungt framsóknarfólk krefst þess að sett verði lög þess efnis að þingmönnum sé óheimilt að taka sæti í stjórnunum fyrirtækja og stofnana utan Alþingis. Einnig telur SUF að þingmenn skuli fela hlutlausum aðilum eftirlit með eignasöfnum sínum á meðan á þingmennsku stendur.

1.4 Tímabundnar ráðningar innan Stjórnarráðsins

Ungt framsóknarfólk hvarfar þá miklu spillingu sem ríkisstjórnin hefur viðhaft í mannráðningum innan stjórnarráðsins þrátt fyrir fögur fyrirheit um annað. Tímabundnar ráðningar þar sem flokksgæðingar hafa flakkað á milli ráðuneyta og stofnanna til að komast hjá auglýsingaskyldu eiga að heyra sögunni til og engu máli skiptir hvaða flokkur á þar í hlut.

1.5 Rafræn stjórnsýsla, einfaldara Ísland

Stefnt verði að því að öll eyðublöð sveitarfélaga og ríkisstofnana verði aðgengileg og skiljanleg með skilvirkum hætti á vefnum með hjálp rafrænna skilríkja.

1.6 Aðgengi að opinberum gögnum

Opinber gögn eru í eigu almennings og eiga að vera eins aðgengileg og hægt er.

1.7 Umboðsmaður Alþingis

Ungt framsóknarfólk vill efla embætti umboðsmanns Alþingis og gera það betur í stakk búið til að gegna hlutverki sínu sem öryggisventill þingræðisins og almennings gagnvart ráðherravaldinu og embættismannakerfinu.

1.8 Skipan dómara

Við skipan dómara verður að hafa að leiðarljósi að dómara séu eingöngu valdir á faglegum grundvelli og að sú leið sem farin er rýri ekki traust almennings á dómskerfinu. Auk þess væri samþykki aukins meirihluta Alþingis hentug lausn til að koma í veg fyrir persónulegar stöðuveitingar ráðherra.

1.9 Löggæsla

Ungt framsóknarfólk fordæmir þau forkastanlegu vinnubrögð sem viðhöfð voru af núverandi ríkisstjórn í kjaramálum lögreglumanna. Ljóst er að stórbæta þarf kjör lögreglustéttarinnar með það að markmiði að auka veg og virðingu hennar. Einnig er brýnt að bæta aðstöðu lögreglunnar til að tryggja öryggi borgaranna án þess að brotið sé á persónulegum rétti þeirra. Stíga verður varlega til jarðar þegar kemur að forvirkum rannsóknarheimildum.

1.10 Fangelsi og úrræði fyrir unga fanga

Ungt framsóknarfólk vill að gert verði stóráttak í fangelsismálum. Þá verður vonandi hægt að beina auknum kröftum fangelsiskerfisins að sérþörfum fanga með betrun að leiðarljósi.

Sett verði skýr lög um hvernig skal standa að málum er varða börn og unglíngja sem eru í gæsluvarðhaldi eða eru dæmd til fangelsisvistar. Þennan hóp verður að aðstoða strax við fyrsta brot og bjóða upp á lausnir á borð við lokaða meðferðarvistun í stað hefðbundinnar fangelsisvistunar.

1.11 Ríki og sveitarfélög

Ungt framsóknarfólk hvetur til áframhaldandi færslu verkefna frá ríki til sveitarfélaga, svo sem framhaldsskóla og heilsugæslu, en um leið að samsvarandi tekjustofnar verði færðir t.d. með því að láta sveitarfélögum í té hluta af fjármagnstekjuskatti.

Efla þarf sveitarfélögin í landinu sem staðbundið stjórnvald og skoða kosti sameiningar og stofnun byggðarsamlaga þar sem það á við til að efla þá nærþjónustu sem þau bjóða upp á.

1.12 Trúmál og trúfrelsi

Ungt framsóknarfólk vill stuðla að því að trúfrelsi sé virt á Íslandi og stuðla að jafnrétti og vettvangi samráðs meðal ólíkra trúarbragða auk þess sem réttur þeirra sem standa utan skráðra trúfélaga skal hafður í heiðri.

Rétt er að breyta lögum um sjálfgefna skráningu barns í trúfélag móður við fæðingu þannig að samþykki beggja forsjáraðila, séu þeir tveir, þurfi til þess að skrá barn í trúfélag hafi það ekki aldur til þess að sjá um skráningu sína sjálf.

1.13 Breytt samband ríkis og kirkju

Ungt framsóknarfólk vill að ríkisvaldið hefji viðræður við Þjóðkirkjuna um breytt samband ríkis og kirkju, enda sé það til þess fallið að gera Þjóðkirkjuna sterkari á eigin fótum og stuðla að jafnrétti milli trúfélaga á sama tíma og staðinn verði vörður um aðgengi almennings að kærleiksþjónustu kirkjunnar.

2. Efnahagur, viðskipti og neytendur

2.1 Efnahagsmál

Ungir framsóknarmenn vilja skapa umhverfi fyrir framfarir og umbætur í efnahagsmálum með áherslu á nýsköpun og nýtingu hugvits, mannafla og auðlinda sem þjóðin hefur yfir að ráða. Stuðla skal að hagkvæmri nýtingu auðlinda á umhverfis- og vistvænan hátt. Framsækið efnahagslíf, sem byggist á gagnsæi og trausti, er forsenda þess að fyrirtæki og einstaklingar geti gert áætlanir sem hægt er að byggja á.

2.2 Seðlabanki Íslands og peningamálastefna

Ungt framsóknarfólk vill stuðla að; ábyrgri peningamálastjórn, samhæfingu stofnana og valdhafa með stöðugleika, hagvöxt og velferð að leiðarljósi. Athuga skal kosti þess að hækka á ný bindiskyldu úr 2% í 4-6%.

2.3 Hóflæg skattheimta og framfærslugrunnur

Ungir framsóknarmenn vilja stefna að töluverðri lækkun skatta. Stefna skal að lágri skattlagningu á lágtækjufólk, lítil og meðalstór fyrirtæki. Ungt framsóknarfólk telur að það sé sanngirnismál að lágmarkstekjur séu ekki skattlagðar. Draga þarf verulega úr neyslusköttum með það að markmiði að auka kaupmátt almennings í landinu. Skattastefna á hverjum tíma skal taka mið af aðstæðum í þjóðfélaginu með hag allra landsmanna að leiðarljósi. Endurskoða þarf skattkerfið með það að markmiði að einfalda framkvæmd og auka eftirlit með undanskotum.

2.4 Tollar og gjöld

Ungt framsóknarfólk telur að tolla, rétt eins og skatta, beri að leggja á í hófi og af sanngirni. Álagning tolla í verndarskyni fyrir íslenska framleiðslu getur í einstökum tilfellum átt rétt á sér, en hagsmunirnir þurfa að vera raunverulegir og ríkir.

Ungt framsóknarfólk telur það vera kall tímans að leggja niður sérstakt tollgengi sem notað er þegar vörur eru tollafgreiddar og fara þess í stað eftir sölugengi Seðlabanka þann dag sem vöruheikningur er gefinn út eða greiðsla fer fram.

2.5 Neytendur

Réttur neytenda gagnvart seljanda á að vera skýr og sterkur. Auka þarf verð- og vörunerkingaefirlit til hagsbóta fyrir neytendur. Auk þess er mikilvægt að jafna ábyrgð lánveitenda og lántakenda á lánamarkaði þar sem ójafnvægi hefur ríkt þeirra á milli undanfarna áratugi.

2.6 Lækkun áfengiskaupaaldurs

Ungt framsóknarfólk vill að áfengiskaupaaldur verði lækkaður í 18 ár til samræmis við önnur réttindi sem einstaklingar öðlast á þeim tímapunkti.

2.7 Öflugt fjármálaeftirlit

Eigi hinn frjálsi markaður að virka almenningi í hag, er nauðsynlegt að hið opinbera hafi raunverulegt eftirlit. Því telur ungt framsóknarfólk rétt að efla fjármálaeftirlit á Íslandi með auknum valdheimildum og fjármagni. Ungt framsóknarfólk vill draga verulega úr bankaleynd, vikka upplýsingalöggjöf fjármálastofnana og aðgengi að upplýsingum um eignatengsl, afskriftir og lánveitingar á vegum allra fjármálastofnana. Skal Fjármálaeftirlitið sjá um eftirlit með öllum þeim félögum sem starfa líkt og bankar hvort sem sérstakt bankaleyfi hefur verið veitt eða ekki. Nauðsynlegt er að þetta eftirlit sé skilvirkt svo að ný fyrirtæki á markaði, sem og almenningur, njóti þeirrar verndar sem lög veita þeim. Ungir framsóknarmenn leggja til að Þjóðhagsstofnun verði endurreist sem fyrst.

2.8 Upplýsingaskylda viðskiptalífsins

Ungt framsóknarfólk telur nauðsynlegt að eignatengsl og stjórnarseta einstaklinga í öllum

viðskiptafélögum auk hlutafélagaskrár fyrirtækja verði að vera aðgengileg eftirlitsstofnunum auk annarra í viðskiptalífinu en á sama lagagrundvelli og upplýsingagjöf frá vanskilaskrá.

2.9 Bankar, fjármálastofnanir og verðtrygging

Ungt framsóknarfólk vill gera banka og fjármálastofnanir ábyrgari fyrir útlánastarfssemi sinni. Aðskilja þarf starfsemi viðskipta- og fjárfestingarbanka til að takmarka áhættu á fjármáلامarkaði og byggja upp traust og trúverðugleika á fjármálakerfið. Ungt framsóknarfólk leggur til að verðtrygging verði felld út.

2.10 Um samvinnufélög

Ungt framsóknarfólk vill hvetja til stofnunar samvinnufélaga, til dæmis með einföldun á regluverki og skattaávilnunum.

2.11 Endurreisn heimilanna

Hægt er að koma í veg fyrir fjöldagjaldþrot íslenskra heimila sem nú blasir við meðal annars með leiðréttingu skulda, skuldbreytingu lána eða með því að gera eigendum veðsettra eigna heimilt að skila þeim auk 5% af höfuðstól skuldarinnar. Falli þar með niður krafa á hendur skuldara. Innleiðing slíks kerfis þyrfti að vera í þrepum til að milda áhrifin á markaðinn.

2.12 Erlendar fjárfestingar

Í ljósi aðstæðna í þjóðfélaginu telja ungir framsóknarmenn gríðarlega mikilvægt að greiða fyrir erlendum fjárfestum sem áhuga hafa á að koma að atvinnuuppbyggingu í landinu.

3. Utanríkismál

3.1 Norðurlandasamstarf

Ísland hefur sameiginlegar menningarrætur með hinum Norðurlöndunum og því telur ungt framsóknarfólk samstarf meðal þjóðanna vera mikilvægt, sér í lagi þegar kemur að viðskiptum, vísindum, menningu og listum.

Ungt framsóknarfólk telur auk þess vera mikilvægt að efla enn frekar efnahagslegt samstarf milli Íslands, Færeyja og Grænlands.

3.2 Utanríkisþjónustan

Ísland skal halda áfram að reka þá öflugu utanríkisþjónustu sem hún heldur úti í dag.

Utanríkisþjónustan skal bjóða upp á öfluga viðskiptatengda þjónustu sem og reka öfluga borgarþjónustu í sendiráðum með samvinnu við ræðismenn og önnur ríki Norðurlandanna.

Ungt framsóknarfólk að telur sala á þeim verðmætu eignum sem Utanríkisráðuneytið notar til sinnar starfsemi erlendis til þess eins að skipta yfir í leiguhúsnaði gæti verið óskynsamleg þar sem kostnaður getur verið mun hærri til langs tíma.

3.3 Varnarmál og NATO

Öryggis- og varnarmál landsins hvíla fyrst og fremst á eigin frumkvæði ásamt öflugu alþjóðlegu samstarfi, aðild Íslands að Atlantshafsbandalaginu og auknu samstarfi við næstu grannríki, ásamt rekstri á íslenska ratsjár- og loftvarnarkerfinu í samvinnu við Atlantshafsbandalagið.

Ísland skal vera laust við fasta setu erlends herliðs á friðartímum.

3.4 Friðargæsla

Ungt framsóknarfólk telur þátttöku Íslands í friðargæslu vera mikilvægan þátt í utanríkisstefnunni.

Íslendingar skulu helst einbeita sér að því að senda borgaralega friðargæsluliða s.s. slökkviliðsmenn, hjúkrunarfræðinga og flugumferðarstjóra til starfa við uppbyggingu á stríðshrjádum svæðum. Mikilvægt er að konur og karlar fái jöfn tækifæri til að gegna störfum í íslensku friðargæslunni.

3.5 Þróunarmál

Tryggja verður að markmiðinu sem Sameinuðu þjóðirnar hafa sett um að 0,7% af vergri þjóðarframleiðslu renni til þróunarsamvinnu verði náð árið 2015.

Stjórnvöld eiga að stuðla að fræðslu og vitundarvakningu þjóðarinnar um þróunarsamvinnu og neyðarhjálp.

3.6 Landhelgisgæslan

Ungt framsóknarfólk fordæmir með öllu það fjársveldi sem Landhelgisgæslan er beitt af núverandi ríkisstjórn.

Aukið samstarf við nágrettaþjóðir við Norður-Atlantshaf er mikilvægt við eftirlit á friðartímum, m.a. vegna aukinna flutninga á norðurslóðum, og ætti í því sambandi að leggja áherslu á að efla Landhelgisgæsluna enn frekar.

Ungt framsóknarfólk krefst þess að stofnunin fái nægt fjármagn til að sinna lögboðnum skyldum sínum á sjó og landi án þess að vinna sem verktaki erlendis.

Nýtt varðskip stofnunarinnar, Þór, er nauðsynlegt verkfæri til að hægt sé að sinna gæslu og björgun á hafinu í kring um Ísland og um leið lækka rekstarkostnað. Það að stofnunin gæti neyðst til að leigja skipið til Norðmanna er smánarlegt tákun um þann fjárskort sem stofnunin býr við.

Mikilvægt er að þyrluáhafnir fái heimild hið fyrsta til að búa bifreiðir sínar merkjabúnaði til forgangsaksturs til að stytta viðbragðstíma þeirra.

3.7 Evrópumál

SUF vill að aðildarviðræðum við ESB verði slitið og umsókn Íslands verði dregin til baka.

4. Atvinna, samgöngur og byggðir

4.1 Atvinnuvandi ungs fólks

Ljóst er að atvinnuvandi ungs fólks á Íslandi er gríðarlegur og fer vaxandi. Ungt framsóknarfólk vill að gripið sé til aðgerða strax.

Ríkisstjórnin þarf að greiða götu þeirra verkefna sem þegar liggja á borðinu til atvinnusköpunar í stað þess að tefja þau.

Koma verður í veg fyrir stórfellda búferlaflutninga ungs menntafólks og skjóta sterkari stöðum undir nýsköpunarstarfsemi þeirra.

4.2 Atvinnuuppbygging

Ungt framsóknarfólk leggur áherslu á mikilvægi fjölbreytts atvinnulífs. Sífellt skal leita nýrra tækifæra í uppbyggingu á hvaða sviði sem er og mikilvægt er að vega og meta fordómalaust kosti og galla allra verkefna sem í boði eru. Uppbygging á einu sviði á ekki að koma í veg fyrir uppbyggingu á öðrum.

Markmiðið er blómstrandi atvinnulíf á öllum sviðum.

4.3 Nýsköpun

Ungt framsóknarfólk telur mikilvægt að frumkvöðlar geti sótt styrki í opinbera sjóði eins og Nýsköpunarsjóð. SUF vill efla frumkvöðlasjóði og tryggja að þeir hafi úr nægum fjármunum að spila til að mynda með því að beina fjármagni frá rekstri nýsköpunarmiðstöðva yfir í nýsköpunarsjóði sem geti þannig lánað með hagstæðari kjörum og til lengri tíma en almennt gerist nú á bankamarkaði.

Mikilvægt er að gera regluhverfið hvetjandi fyrir einkaaðila að koma að nýsköpun m.a. með hvetjandi skattalöggjöf og beinum fjármunum í nýsköpunarverkefni. Mögulegt er að veita nýsköpunarfyrirtækum skattataflætti svo sem niðurfellingu á virðisaukaskatti.

Skapa þarf opinn vettvang til öflugrar kynningar á nýsköpunarfyrirtækjum og starfsemi þeirra.

4.4 Þekkingariðnaður

Ungt framsóknarfólk vill að stutt verði við bakið á fyrirtækjum í upplýsingatækni og þekkingariðnaði.

Enn fremur vill ungt framsóknarfólk að Ísland verði í fararbroddi þegar kemur að endurskoðun á lögum og reglugerðum um einkaleyfi. Endingartíma leyfanna verði breytt, til dæmis þannig að þau falli niður ef vörur sem nota þær aðferðir sem skilgreindar eru í leyfunum koma ekki á markað innan fimm ára. Að þessu verði unnið með alþjóðastofnunum.

4.5 Landbúnaðarmál

Ungt framsóknarfólk telur mikilvægt að hér sé stundaður öflugur landbúnaður.

Framleiðsla skal stunduð í sátt við umhverfi og með velferð dýra að leiðarljósi. Styrkjakerfi landbúnaðarins verður að endurskoða með það að markmiði að stuðningurinn nýtist bændum og neytendum sem best. Nýliðun í landbúnaði er lítil og erfið. Hana þarf að efla með öflugum stuðningi við það fólk sem hyggst hefja búskap. Heilbrigði íslensks búfjár skal vernda með ströngum skilyrðum um innflutning á hráu kjöti og banni á innflutningi á lifandi búfenaði og fósturvísu, nema í vísindaskyni, enda fylgir slíkum innflutningi gríðarleg smithætta sem gæti stórskadað bændur og íslenska dýrastofna. Stefna skal að uppbyggingu í landbúnaði og auka landbúnaðarframleiðslu um allt að 50% á næstu tíu árum.

4.6 Sjávarútvegsmál

Ungt framsóknarfólk telur að ef Ísland hyggst standa undir nafni sem ein fremsta sjávarútvegssjóð heims verði að stórefla og þróa rannsóknir á lífríki hafsins.

Ungt framsóknarfólk telur að árangur hafi náðst með upptöku kvótakerfis í sjávarútvegi og að aflamarkskerfi sé góð leið til að stýra nýtingu fiskistofna. SUF leggst alfarið gegn fyrningarleiðinni.

Endurskoðun á úthlutunaraðferðum veiðiheimilda er þó þörf, meðal annars með tilliti til álits

mannréttindanefndar Sameinuðu þjóðanna. Ungt framsóknarfólk ítrekar þá afstöðu að framtíðaryfirráð íslenskra stjórnvalda yfir sjávarauðlindum í landhelgi Íslands sé tryggð.

SUF styður áframhaldandi eðlilega nýtingu á hvalastofnum við Íslandsstrendur, enda séu þær atvinnuskapandi.

SUF telur að strandveiðar í núverandi mynd þjóni ekki þeim tilgangi sem lagt var upp með og hvetur til gagnerrar endurskoðunar á þeim.

SUF gerir kröfu um að þingflokkur Framsóknar taki virkari þátt og forystu í umræðu um breytingar á fiskveiðistjórnunarkerfinu í samræmi við samþykktir síðastliðins flokksþings.

4.7 Byggðamál

SUF telur það mikilvægt verkefni stjórnvalda að tryggja þegnum sínum sem mest lífsgæði, óháð búsetu. Ungt framsóknarfólk telur frumkvæði heimamanna lykilatríði þegar kemur að því að auka lífsgæði fólks sem býr um allt land. Ríkisvaldinu ber að leita leiða til að styðja við slíkt frumkvæði, hvort sem um ræðir verkefni í menningar- eða atvinnulífi.

Einnig er það skylda ríkisins að tryggja að allir þegnar landsins hafi greiðan aðgang að opinberri þjónustu og atvinnu.

4.8 Vegamál

Ungt framsóknarfólk krefst þess að allir landsmenn séu í góðu vegasambandi allt árið um kring.

Ungt framsóknarfólk vill að stjórnvöld flýti framkvæmdum við veggöng þar sem þeirra er þörf.

Ungt framsóknarfólk telur einkaframkvæmdir í samgöngukerfinu, með eða án innheimtu veggjalda vel koma greina. Að því gefnu að gjöldin séu innheimt til afmarkaðs tíma og mannvirkin verði eign ríkisins að þeim tíma loknum.

4.9 Almenningsamgöngur

Ungt framsóknarfólk hvetur til aukinnar nýtingar á endurnýjanlegum og vistvænum orkugjöfum í almenningsamgöngum.

Til viðbótar við strætisvagnakerfið ætti áfram að skoða hugmyndir um að setja upp stofnæðar lesta.

Ungt framsóknarfólk telur að ríkið eigi áfram að tryggja almenningsamgöngur milli þéttbýliskjarna á landi. Leitast skal við að halda verði sérleyfisferða samkeppnishæfu miðað við aðra ferðamöguleika.

Íslenska ríkið á að koma að rekstri almenningsamgangna á höfuðborgarsvæðinu.

Ungt framsóknarfólk vill að litið verði á fjárfestingar í almenningsamgöngum sem sparnað. Með notkun þeirra getur kostnaður við vegagerð og viðhald vega minnkað. Nýting almenningsamgangna er þjóðhagslega hagkvæm og umhverfisvæn.

4.10 Fríar almenningsamgöngur

Ungt framsóknarfólk krefst þess að almenningsamgöngur fyrir börn, námsmenn, öryrkja og ellilífeyrisþega verði gjaldfrjálstar.

4.11 Umferðarmál

SUF vill auka símenntun í umferðinni og koma þannig í veg fyrir slys og tafir vegna kunnáttuleysis ökumanna. Ungt framsóknarfólk er fylgjandi því að bílprófsaldur verði hækkaður í 18 ár. Hvetja á þá sem bera ábyrgð á æfingarakstri ökunema til að fara á sérstakt námskeið.

Gera þarf hjólandi og gangandi vegfarendum jafn hátt undir höfði og akandi í umferðinni. Sérstaklega á að gæta að því að börn geti gengið og hjólað í skóla án þess að vera í hættu vegna umferðar.

SUF vill að hámarkshraði á þjóðvegum verði endurskoðaður þar sem við á og breytilegur hámarkshraði tekinn upp eftir aðstæðum.

4.12 Um flugsamgöngur

Ungt framsóknarfólk vill stuðla að aukinni samkeppni í innanlandsflugi með því að auðvelda nýjum flugfélögum aðgang að markaðinum.

Ungir framsóknarmenn leggjast alfarið gegn því að Reykjavíkflugvöllur verði færður úr Vatnsmýrinni. Enda er staðsetning hans forsenda þess að Reykjavík geti talist höfuðborg landsins.

4.13 Um fjarskipti

Tryggja skal landsmönnum, óháð búsetu, öruggt aðgengi að hröðum, nútímalegum og traustum fjarskiptum.

Ungir framsóknarmenn vilja að gerð verði áætlun um stafrænar sjónvarpsútsendingar, hvernig og hvenær hliðrænar sjónvarpsútsendingar víki fyrir stafrænum útsendingum.

Efla þar enn frekar uppbyggingu langdrægra farsímakerfa af öryggisástæðum.

Skylda ætti farsímafyrirtæki til að skrá stolna farsíma í opinberan gagnagrunn sem væri í alþjóðlegu samstarfi, til dæmis í gegnum IMEI DB verkefnið.

SUF vill að leitast verði við að efla gagnatengingar við útlönd með sæstrengjum með endapunkta á fleiri stöðum.

4.14 Opinn hugbúnaður

Ungt framsóknarfólk vill auka notkun og þróun á frjálsum hugbúnaði hjá hinu opinbera hér á landi.

4.15 Jarðgangnagerð

Ungir framsóknarmenn harma þá stöðu sem uppi er í vegmálum í dag. Víða er brýn þörf fyrir samgöngubætur og einkum og sér í lagi jarðgöng til að tryggja öryggi íbúa einangraðra byggða sem aðeins hafa um eina leið að velja utan sjóðleiðar. Það er okkar mat að ríkinu beri að haga framkvæmdum við jarðgöng þannig að ein framkvæmd tak við af annarri þar til lokið hefur verið við öll helstu göng sem þörf er á.

5. Umhverfi og auðlindanýting

5.1 Nýir orkugjafar

Ungt framsóknarfólk vill auka notkun innlendra orkugjafa s.s. rafmagns og metans til að knýja farartæki. Ennfremur krefst SUF fastmótaðrar stefnu frá ríkinu í þessum málaflokki. Þannig eykst sjálfbærni í orkumálum sem minnkar viðskiptahallann og skapar gjaldeyrstekjur.

Ungt framsóknarfólk vill ennfremur auka aðgengi að innlendum orkugjöfum fyrir ökutæki utan höfuðborgarsvæðisins.

Ungt framsóknarfólk vill afnema tolla á ökutækjum sem ganga fyrir innlendum og vistvænum orkugjöfum.

Stefnt skal að því að strætisvagnar og aðrar almenningssamgöngur gangi á innlendum orkugjöfum.

SUF vill styðja myndarlega við rannsóknir á hagnýtingu innlendra orkugjafa.

5.2 Endurvinnsla og spilliefni

SUF vill að einstaklingar, fyrirtæki og opinberir aðilar sé hvattir til að endurvinna allt það sorp sem hægt er. Draga skal úr því að endurvinnanlegt sorp og spilliefni séu urðuð.

Stuðla þarf að aukinni fræðslu um endurvinnslu og meðferð spilliefna til fólks á öllum aldri. Ungt framsóknarfólk vill auka umhverfisvernd í samfélaginu, auka og bæta aðgengi að endurvinnslu og minnka notkun á burðarpokum úr plasti til mikilla muna.

Umbuna ætti þeim sem stuðla að endurvinnslu með því að veita þeim afslátt af sorphirðugjaldi. Þá ættu sveitarfélög og verslanir að finna leiðir til að fjölskyldur geti sameinað verslunarferðir og ferðir í grenndarstöðvar til endurvinnslu.

Ungt framsóknarfólk hvetur sveitafélög til að stuðla að endurvinnslu sorps.

Herða þarf reglur um dreifingu fjölpósts til að draga úr heimilissorpi.

5.3 Eignarhald á náttúruauðlindunum

Auðlindir Íslands utan eignarlanda eru sameign íslensku þjóðarinnar. Með auðlindum er átt við nytjastofna á Íslandsmiðum, auðlindir á, í eða undir hafsbótinnum utan netalaga og náttúruauðlindir í þjóðlendum. SUF vill að innheimtar verði greiðslur fyrir afnot af auðlindum í eigu eða forsjá ríkisins sem renni í auðlindasjóð er nýttur verði til framþróunar um land allt.

5.4 Eignarhald á orkufyrirtækjum

Ungt framsóknarfólk telur rétt að fyrirtæki sem reka starfsemi á orkusviði sem byggir á sérleyfum, svo sem raforkuflutningi, raforkudreifingu og rekstri hitaveitna verði að fullu í opinberri eigu.

5.5 Vistvænar veiðar

Afar misjafnt er hvernig veiðarfæri fara með búsvæði sjávar og hve mikið af afla veiddum í ólík veiðarfæri skilar sér sem verðmæti til lands. Ungt framsóknarfólk skorar á sjávarútvegráðherra að kanna áfram áhrif mismunandi veiðarfæra á lífríki sjávar. Um er að ræða eitt stærsta umhverfis og hagsmunamál íslensku þjóðarinnar og leggur SUF þunga áherslu á að mótuð verði stefna í þessa veru af hálfu yfirvalda og henni framfylgt. Ungt framsóknarfólk leggur áherslu á að Ísland haldi forystu í ábyrgri nýtingu fiskistofna á úthafinu.

5.6 Landgræðsla

Ungt framsóknarfólk vill að landgræðslu verði gert jafn hátt undir höfði og öðrum málaflokkum umhverfisverndar. Ungt framsóknarfólk leggur áherslu á að Framsóknarflokkurinn endurheimti frumkvæði og forystu í umhverfismálum.

6. Menntun, menning og íþróttir

6.1 Menntastefna

Ungt framsóknarfólk leggur höfuðáherslu á að menntunarstig þjóðarinnar sé eins gott og nokkur kostur er, allt frá leikskóla til háskóla. Hærra menntunarstig þjóðarinnar skilar sér í aukinni þekkingu þjóðarinnar, auknu sjálfstrausti og ýtir undir nýsköpun sem skapa mun tekjur til þjóðarbúsins. Samkeppnishæfni Íslands helst í hendur við menntastig þeirra sem landið byggja. Ungt framsóknarfólk vill því sjá á Íslandi öflugt og hvetjandi menntakerfi sem allir hafa jafnan aðgang að óháð efnahag eða búsetu. Hið íslenska menntakerfi verður, á öllum tímum og ekki hvað síst þegar kreppir að, að standast alþjóðlegan samanburð.

Ofan á menntakerfið þarf að byggja traust atvinnulíf sem tryggir ungu fólki tækifæri til að starfa hér á landi. Leita verður allra leiða til að koma í veg fyrir að ungt og menntað fólk flytjist erlendis í stórum stíl. Ráðamenn þjóðarinnar þurfa því í verkum sínum að miða að því að skapa lífvænlegt umhverfi fyrir nýsköpun og skapa fyrirtækjum möguleika til vaxtar. Halda verður menntastigi þjóðfélagsins uppi með því að skapa frjóan jarðveg fyrir allan þann auð sem býr í menntun.

Ungt framsóknarfólk vill halda í fjölbreytileika íslenskra menntastofnana. Hagræðing í menntakerfinu má aldrei skera á samfélagsmyndur og skoða ber mismunandi rekstarform menntastofnanna með jákvæðum augum. Íslenskt menntakerfi skal vera fyrir alla.

6.2 Leikskólastigið

Frá 1994 hefur leikskólinn verið viðurkenndur sem fyrsta skólastigið. Ungt framsóknarfólk vill að ríkið komi til móts við sveitarfélögin við rekstur leikskóla til að stuðla að jafnari gjaldskrá milli sveitarfélaga. Mikilvægt er að niðurgreiða en frekar þann kostnað sem foreldrar þurfa að bera vegna dagforeldra.

6.3 Grunnskólastigið

Auka þarf sveigjanleika grunnskólastigsins með einstaklingsmiðað nám að leiðarljósi þar sem börn fá notið styrkleika sinna. Námsþópar verði aldrei stærri en svo að unnt sé að sinna hverjum nemanda. Tryggja þarf að kennsla í grunnskólum sé í höndum menntaðra grunnskólakennara. Skólastarf þarf að vera sveigjanlegt og skapandi þar sem áhersla er lögð á gleði, jákvæða sjálfsmynd, færni og þekkingarleit. Markvisst þarf að efla samfélagsvitund og sjálfstraust ungmenna, auka þekkingu þeirra á réttindum sínum og skyldum til dæmis með félagsmálafræðslu. Tryggja þarf virkt og gott samstarf heimilis og skóla sem byggir á virðingu og trausti. Ekki kemur til greina að innheimta skólagjöld í opinberum grunnskólum. Ungt framsóknarfólk hvetur til þess að allir grunnskólar landsins bjóði nemendum sínum minnst eina heita máltíð á dag. Rannsóknir hafa sýnt að það eykur vellíðan nemenda og námsárangur.

6.4 Skólafatnaður

Mjög víða hefur sú leið verið farin að taka upp samræmdan skólafatnað til þess að auka jöfnuð og þar með samkennd nemenda.

Ungt framsóknarfólk styður þá grunnskóla sem sjá hag sinn í því að taka upp skólafatnað meðal nemenda.

6.5 Framhaldsskólastigið

Allir eiga að geta stundað framhaldsskólanám við sitt hæfi á sínum hraða. Áhersla er lögð á að opinberir framhaldsskólar fái nægjanlegt fjármagn til að tryggja öllum skólavist. Ekki kemur til greina að innheimta skólagjöld í opinberum framhaldsskólum. Leita skal upplýsinga um þá þætti sem hafa áhrif á brotfall nemenda og sporna við því eins og kostur er.

6.6 Starfsnám

Efla þarf og viðhalda starfsmenntun í landinu. Sérstaklega þarf að standa vörð um námsframboð í starfsmenntagreinum á landsbyggðinni. Eftirspurn eftir verk- og tæknimenntuðu fólki á eftir að aukast á ný og er iðnmenntun forsenda þess að hægt sé að mæta þeirri eftirspurn í framtíðinni. Efla þarf tengsl framhaldsskóla og atvinnulífs til að auka skilvirkni námsins meðal annars með því að hvetja

iðnmenntað fólk til að sækja sér meistararéttindi. Tímabært er að stofna starfsmenntaháskóla sem leggur áherslu á verkmenntir, tæknimenntun og starfstengda fræðslu og þjálfun á háskólastigi. Gera þarf átak í réttindamálum iðnnema og bæta kjör þeirra. Ungt framsóknarfólk vill auka kynningu á verknámi meðal grunnskólanema.

6.7 Háskólastigið

Háskólamenntun er driffjöður framþróunar og gegnir meðal annars lykilhlutverki í eflingu nýsköpunar og rannsókna.

Ungt framsóknarfólk hefur stutt myndarlega við bakið á uppbyggingu háskólastigsins og mun gera það áfram.

Sífelld þarf að skoða aukna sérhæfingu í háskólanámi. Standa skal sérstaklega vörð um fámennar og séríslenskar deildir á háskólastigi. Sérstaka áherslu þarf að leggja á uppbyggingu framhaldsnáms með auknum rannsóknum við íslenska háskóla á næstu árum. Ungt framsóknarfólk leggur áherslu á að efla þurfi möguleika til fjarnáms á háskólastigi.

6.8 Fjármögnun háskólastigsins

Menntun hvers einstaklings er ávinningur samfélagsins. Tryggja þarf að þeir nemendur sem uppfylla skilyrði til inngöngu í háskóla eigi möguleika á að stunda námið óháð búsetu og efnahag. Skráningargjald við opinbera háskóla á að endurspeglar raunverulegan kostnað sem liggur að baki skráningu hvers nemanda. Sömuleiðis telur ungt framsóknarfólk skólagjöld við opinbera háskóla ekki koma til greina enda skilar það fjármagn sem samfélagið leggur í menntun einstaklingsins sér margfalt til baka. Setja þarf skýrar reglur um samninga milli ríkis og rekstraraðila einkarekinna námsbrauta um stofnframlag ríkisins. Í samstarfi við háskólana í landinu þarf að skilgreina kostnaðargrunn að baki öllu námi á háskólastigi og tryggja í framhaldinu að hið opinbera greiði með öllum ársnemendum sem stunda háskólanám.

6.9 Vísindi, rannsóknir og nýsköpun

Rannsóknastarf á Íslandi hefur eflst mikið á síðastliðnum árum. Ungt framsóknarfólk vill auka vægi rannsóknarvinnu í háskólum landsins, þannig á að stuðla að sem mestri tækniþróun og nýsköpun á næstu árum. Ísland á að vera eftirsóknarverður staður fyrir frumkvöðla og vísindamenn. Þannig þarf að hvetja til rannsókna sem geta leitt til einkaleyfa og nýsköpunar í atvinnulífinu. Rétt er að auka samvinnu háskólastofnanna og rannsóknarstofnanna á vegum hins opinbera og skal það haft í huga er byggðir verða upp vísindagarðar. Tryggja þarf fræðimönnum akademískt frelsi enda er það forsenda þess að rannsóknir blómstri í þekkingarsamfélagi.

6.10 Lánasjóður íslenskra námsmanna

Lánasjóður íslenskra námsmanna gegnir stóru hlutverki við að tryggja fjárhagslegt öryggi lánþega sinna á meðan á námi stendur. Háskólanám er full vinna og áhyggjur af fjármálum draga úr getu nemenda til að einbeita sér að því námi sem þeir stunda. Ungt framsóknarfólk heitir því að standa vörð um LÍN, efla sjóðinn og styrkja. Sérstök áhersla verður lögð á að hækka grunnframfærslu námslána og tengja hana vísitölu neysliverðs ásamt því að auðvelda aðkomu nemenda sem eru að koma af vinnumarkaði inn í háskólana.

6.11 Styrkur til náms

Ungt framsóknarfólk vill að unnið verði að því að 30% námslána breytist í styrk ljúki nemandi námi á tilskyldum tíma. Ungt framsóknarfólk er tilbúið að skoða aðra möguleika en beina niðurfellingu 30% lána námsmanna við LÍN, mögulega væri hægt að koma slíkum styrk fyrir í skattkerfinu til dæmis með lægri tekjuskatti fyrir nýtskrifaða.

6.12 Gæðaeftirlit

Halda ber uppi öflugum gæðamati og gæðaeftirliti í íslensku háskólaumhverfi í samræmi við lög nr. 63/2006 um háskóla. Mikilvægt er að slíkt mat, framkvæmt af óháðum aðilum fari fram reglulega. Nemendur

eiga að hafa greiðan aðgang að úttektum á gæðum háskóla héraðs og erlendis þegar þeir velja sér skóla og námsleið.

6.13 Sí- og endurmenntun

Í samvinnu við atvinnulífið þarf að viðhalda öflugu kerfi sí- og endurmenntunarmiðstöðva um allt land. Setja þarf heildarlöggjöf um fullorðinsfræðslu þar sem sérstaklega er hugað að lausnum fyrir fólk sem skipta þarf um starfsvettvang til dæmis vegna atvinnumissis eða örorku. Efla þarf sérúrræði til handa þeim sem eiga í erfiðleikum með nám. Koma þarf á fót, efla og styrkja öflugt og fjölbreytt námskerfi fyrir þann hóp sem ekki hefur lokið stúdentsprófi en hefur áhuga á frekari menntun seinna á lífsleiðinni.

6.14 Menntun fanga

Tryggja þarf fongum aðgang að menntun við sitt hæfi. Nám í fangelsi er eitt af þeim fáu meðferðarúrræðum sem í boði eru í fangelsum og ber að sinna því af kostgæfni. Menntun hefur fyrirbyggjandi áhrif og ber að hvetja fanga til þess að nýta tímann til menntunar. Fjölga þarf námsmöguleikum fanga og leita skal leiða til að bæta aðstöðu til verknáms og starfsþjálfunar í fangelsum.

6.15 Lýðháskóli

Ungt framsóknarfólk hvetur yfirvöld menntamála til að styðja kröftuglega við hugmyndir um stofnun lýðháskóla á Íslandi. Slíkur skóli myndi auðga og efla íslenskt menntalíf og samfélag.

6.16 Menningarmál

Fjölbreytt og skapandi menningarstarfsemi er dýrgripur hverrar þjóðar og á að standa öllum til boða. Ungt framsóknarfólk vill auka rannsóknir á íslenski menningu og íslenskum menningararfi. Efla skal kynningu á íslenski menningar- og félagsmálastarfsemi. Öflugt starf frjálsra félagasamtaka, sem byggjast á vinnu sjálfbóðaliða, er lykilþáttur í öflugu menningarlífi þjóðarinnar.

Opið og gagnsætt styrkjakerfi er eðlileg leið hins opinbera til að styðja við menningarstarfsemi. Ungt framsóknarfólk telur að mögulegt sé að ná fram hagræðingu í rekstri menningarstofnana. Það má meðal annars gera með því að færa undir eitt ráðuneyti opinberar safna- og sýningarstofnanir sem nú heyra undir mörg ráðuneyti, auka samstarf milli stofnana, sameina þær, sameina stjórnsýslustofnanir, einfalda styrkjakerfi og setja fastmótaðri reglur um styrkveitingar opinberra aðila.

6.17 Tungumál

Standa verður vörð um íslenska arfleið og þar er tungumálið okkar einn mikilvægasti hornsteinninn. Hlúa verður að kennslu skólabarna og viðhalda og auka íslenskukunnáttu þeirra. Alþjóðlegar kannanir benda til þess að lesskilningi íslenskra skólabarna hafi hrakað á síðustu árum. Taka þarf á þeim niðurstöðum af mikilli festu, enda er tungumálið undirstaða tilvistar þjóðarinnar, sjálfsmýndar og sérstöðu. Mikilvægt er að koma á fót gjaldfrjálsri íslenskukennslu til að stuðla að aukinni samfélagsvitund fyrir fólk af erlendum uppruna. Tryggja þarf að þörfum barna með annað móðurmál en íslensku sé sinnt með nægjanlegum hætti á öllum skólastigum.

6.18 Fjölmiðlar

Ungt framsóknarfólk leggur áherslu á nauðsyn þess að hér á landi starfi öflugt ríkisútvarp sem nái til allra landsmanna með litlum tilkostnaði. Ungt framsóknarfólk hvarf að niðurskurður á rekstri RÚV hafi bitnað harðast á innlendri dagskrárgerð og þjónustu við dreifbýli. Ungt framsóknarfólk ítrekar að RÚV er fjármagnað af almannafé og hefur ríki skyldum að gegna við framleiðslu á innlendu dagskrárefni og fréttabjónustu. Með kaupum og framleiðslu á innlendu dagskrárefni er stutt við íslenskt atvinnulíf sem er þjóðhagslega hagkvæmt. Rétt er að auka aðgengi almennings að eldra efni RÚV, til dæmis á vefnum. RÚV á að þiggja rekstrarfé sitt af fjárlögum hvers árs. Mikilvægt er að samkeppni og fjölbreytni ríki á fjölmiðlamarkaði enda gegna fjölmiðlar stöðugt veigameira hlutverki í íslensku samfélagi. Víða erlendis hafa verið settar reglur til þess að tryggja samkeppni á fjölmiðlamarkaði og er rétt að setja slíkar reglur hér á landi.

6.19 Íslensk kvikmyndagerð

Íslensk kvikmyndagerð er mikilvægur iðnaður fyrir efnahag þjóðarinnar, menningararfleið og landkynningu. Það fjármagn sem skorið er niður er ekki sparnaður heldur tap fyrir ríkið. Þessari þróun verður að snúa við því ávöxtun í gegnum kvikmyndagerð er mun meiri en þeir peningar sem eru lagðir í hana. Menningarlegt mikilvægi kvikmynda fyrir land og þjóð og varðveitingu íslenskrar tungu má ekki gleymast.

6.20 Íþróttta-, tómstunda- og æskulýðsmál

Mikilvægi íþróttta-, æskulýðs- og tómstundamála er gífurlegt hvað varðar lífsgæði, menntun, forvarnir, heilbrigði og byggðamál. Allt fjármagn til þessara málaflokka er styrking á forvarnarstarfi sem skilar sparnaði fyrir hið opinbera til lengri tíma litið á öðrum útgjaldasviðum. Það er mikilvægt að öll börn hafi jafnan rétt til þátttöku í íþróttta-, æskulýðs- og tómstundastarfi óháð búsetu eða efnahag foreldra. Það er einnig nauðsynlegt að öll börn geti stundað íþróttir og tómstundir við hæfi og því ber að stuðla að fjölbreyttara framboði og leggja aukna áherslu á almenningsíþróttir sem valkost við keppnisíþróttir. Aukið framboð og aukin gæði eiga saman að stuðla að almennari iðkun. Ungt framsóknarfólk vill samtvinna skólastarf og þátttöku í íþróttta, tómstunda- og æskulýðsstarfi.

6.21 Styrkir til íþróttastarfs

Ungt framsóknarfólk vill að ferðasjóður íþróttafélaganna verði áfram eflur, en hann er nauðsynlegur til að jafna aðstöðu íþróttafélaga, og staðinn verði vörður um aðra sjóði sem styrkja íþróttastarf. Mikilvægt er að ríkið styrki héraðssambönd og íþróttabandalög líkt og gert hefur verið við sérsambönd enda sinna þau fjölbreyttari verkefnum víðar um landið.

6.22 Um húsafriðun

Ungt framsóknarfólk vill að farið verði í átak í verndun eldri og friðaðra húsa í þeirri viðleitni að koma í veg fyrir niðurníðslu á friðuðum og sögufrægum byggingum. Lög um húsafriðun verði endurskoðuð þannig að sveitarfélög fái hluta af því valdi sem menntamálaráðherra hefur í dag. Ráðherra skal þó hafa neitunarvald í þeim málum sem sveitarfélögin taka að sér.

7. Velferð, jöfnuður og lífsgæði

7.1 Velferðarkerfið

Framsóknarflokkurinn hefur verið við uppbyggingu þess öflugra velferðarkerfis sem Íslendingar búa við í dag. Við búum við eitt besta heilbrigðiskerfi í heimi sem verið er að þrengja að.

Aðalforgangsröðunin í velferðarkerfinu á að byggja á jöfnuði og réttlæti. Tryggja þarf tryggja velferðar- og grunnþjónustu. Það á ekki að skipta máli hvar þú býrð eða vinnur.

Ungir Framsóknarmenn vilja benda á mikilvægi sveitarstjórnarstigsins sem er lykillinn að góðri velferðarþjónustu í heimabyggð.

7.2 Aðgangur að heilbrigðisþjónustu

Ungir Framsóknarmenn leggjast alfarið gegn öllum hugmyndum um einkavæðingu heilbrigðiskerfisins og endurupptöku innritunargjalda inn á sjúkrahús. Slíkt getur aðeins leitt til tvískipts kerfis sem ýtir undir aukinn ójöfnuð.

7.3 Heilsugæsla

Stórefla þarf starfsemi heilsugæslunnar sem er grunnur heilbrigðiskerfisins. Með öflugri heilsugæslu má draga úr kostnaði í heilbrigðiskerfinu vegna minni sérfræðiþjónustu. Þjóða þarf upp á fjölbreyttari þjónustu á heilsugæslustöðvum, t.d. þjónustu sálfræðinga, félagsráðgjafa, iðjuþjálfara og fleiri. Kanna þarf flutning heilsugæslunnar til sveitarfélaganna með það að markmiði að bæta samvinnu á milli félagsþjónustu og heilbrigðisþjónustu í heimahéraði. Sú yfirfærsla hefur gefið góða raun m.a. á Akureyri. Gera þarf átak í að fjölga heimilislæknum enda mun sá fjöldi lækna sem nú stundar nám í heimilislækningum hvergi nærri fullmanna allar þær stöður sem losna á næstu árum.

7.4 Sálfræðiþjónusta

Auka þarf aðgengi almennings að þjónustu sálfræðinga og fella hana inn í heilbrigðiskerfið sem hluta af geðheilbrigðiskerfinu og almennri heilsugæslu. Þannig er boðið upp á fjölbreyttari meðferðarúrræði og mögulega má draga úr lyfjakostnaði þar sem samtalsmeðferð skilar í sumum tilfellum sama eða betri árangri og lyfjameðferð. Bætt aðgengi að þjónustu sálfræðinga hefur einnig mikið forvarnargildi.

7.5 Geðrækt

Leggja þarf sérstaka áherslu á geðrækt í þjóðfélaginu öllu á þeim tímum sem nú eru uppi í íslensku samfélagi. Aukinnar fræðslu og umræðu er þörf til þess að bregðast við kvíða, þunglyndi, streitu og annarri andlegri vanlíðan.

7.6 Tannvernd

Koma þarf á skipulegri gjaldfrjálsri tannvernd barna og unglinga til 18 ára aldurs með samningum hins opinbera við tannlækna um grunnþjónustu, mikilvægt í því sambandi er að jafnræðis verði gætt í þeirri skipulagningu. Efla þarf forvarnir og eftirlit með tannheilsu barna innan skólakerfisins. Gefa þarf almenningi kost á að sækja aukna þjónustu til tannfræðinga þar sem reynsla frá Norðurlöndunum sýnir að þannig megi ná niður kostnaði.

7.7 Stuðningur við útskrifaða sjúklinga

Auka þarf stuðning og eftirfylgni við sjúklinga eftir dvöl á heilbrigðisstofnunum með það að markmiði að koma í veg fyrir frekari sjúkrahúsdvöl stuttu eftir útskrift. Nýta þarf göngudeildir auk samstarfs við félagsþjónustu sveitarfélaga, heimahjúkrun og félagasamtök um stuðning og eftirfylgni.

7.8 Forvarnir

Auka þarf forvarnir almennt t.d. í auglýsingaherferðum á þann veg að það höfði til ungs fólks. Taka þarf upp markvisst forvarnarstarf á öllum skólástigum.

7.9 Um getnaðarvarnir og kynfræðslu

Ungt framsóknarfólk vill lækka virðisaukaskatt úr 25,5% í 7% af öllum getnaðarvörnum til að auka notkun þeirra og til að minnka líkur á kynsjúkdómum og ótímabærri þungun. Koma þarf fólki í skilning um það vaxandi og alvarlega vandamál sem kynsjúkdómasmit er.

7.10 Lýðheilsa

Góð heilsa þjóðarinnar felur í sér sparnað í heilbrigðiskerfinu og þjóðfélaginu öllu. Endurskoða þarf matarskatta með tilliti til bættrar neyslumenningar og hvetja þarf til aukinnar hreyfingar landsmanna m.a. með öflugri fræðslu fyrir almenning, skóla og vinnustaði.

7.11 Skimun eftir krabbameini og fyrirbyggjandi aðgerðir

Ungt framsóknarfólk telur nauðsynlegt að viðhalda öflugum rannsóknum og forvörnum gegn krabbameini og öðrum alvarlegum sjúkdómum. Þeir fjármunir sem lagðir eru í vinnu af þessu tagi skila sér margfalt til baka, ekki aðeins í fé heldur einnig mannlífum. Ungt framsóknarfólk telur brýnt að bólusetning við leghálskrabbameini verði gerð hluti af bólusetningarferli ungra kvenna.

7.12 Almennatryggingar

Standa þarf vörð um almennatryggingakerfi landsmanna og efla ennfremur eftirlit með notkun þess. Gera þarf langveikum kleift að takast á við veikindi sín við mannsæmandi aðstæður með fjárhagslegum og félagslegum stuðningi. Ungt framsóknarfólk vill frekar horfa til þess hvað fólk getur en hins sem það getur ekki þegar örorka er skilgreind.

7.13 Endurhæfing

Efla þarf starfs- og endurhæfingarúrræði fólks sem er á endurhæfingar- eða örorkulífeyri til þess að komast aftur út á vinnumarkaðinn. Ríkið þarf að stuðla að því að auka starfsmöguleika þeirra sem hafa skerta starfsorku á almennum vinnumarkaði t.d. með skattaafslætti eða gæðastimpli og hvetja önnur fyrirtæki áfram.

7.14 Atvinnuleysi

Ráðast þarf í aðgerðir til þess að viðhalda samfélagslegri virkni þeirra sem misst hafa atvinnu.

7.15 Fátækt

Ungir framsóknarmenn telja það óásættanlegt að fólk þurfi að reiða sig á matargjafir hjálparstofnana í því velferðarsamfélagi sem Ísland á að vera. Styrkja þarf verulega starfsemi þeirra stofnana sem vinna að stuðningi við þá sem lifa við fátækt en sá hópur hefur stækkað ört undanfarið.

7.16 Öldrunarmál

Endurskipuleggja þarf öldrunarþjónustu með sveigjanleika, hagræðingu og fjölbreytni í huga. Gera þarf öldruðu fólki kleift að halda sjálfræði sínu lengur þar sem slíkt stuðlar að betri lífsgæðum, heilsu og felur í sér sparnað. Þjónustan þarf að vera einstaklingsmiðuð og sniðin að þörfum og ákvörðunum þess sem hana notar og aðstandendum þeirra. Fólk eigi sama rétt á þjónustu í eigin íbúð og í búsetuþjónustu.

7.17 Lífeyrismál

Ungt framsóknarfólk telur að lífeyrissjóðir á Íslandi í dag séu of margir. Æskilegt væri að allir lífeyrissjóðir landsins yrðu sameinaðir í einn sjóð sem rekinn yrði undir eftirliti frá ríkinu og eftirlitsnefnd kjörinni af sjóðsfélögum. Kosið yrði í stjórn sjóðsins af sjóðsfélögum samhliða Alþingiskosningum.

7.18 Barnavernd og réttindi barna

Endurskoða þarf lög og reglur um barnaverndarmál í heild sinni þar sem horft verði til nágrennaþjóða okkar varðandi útfærslu. Fagaðilar eiga ávallt að koma að ákvarðanatöku í úrlausnum og framkvæmd

barnaverndarmála þar sem hagsmunir barna skulu ætíð vera í fyrirrúmi. Í meðferð barnaverndarmála skal barnið og hagsmunir þess ætíð njóta vafans. Til þess að tryggja samræmda meðferð vegna þyngstu barnaverndarmála þarf að skoða kosti þess að meðferð úrskurðamála verði á hendi einnar eða fárra stofnana á vegum ríkisins. Tryggja þarf aðgengi að Barnahúsi þannig að mögulegt sé fyrir börn og aðstandendur þeirra að leita beint þangað ef grunur vaknar um kynferðislegt ofbeldi. Mikilvægt er að gera dómurum kleift að dæma foreldrum sameiginlega forsjá í sífjamálum.

7.19 Málefni fatlaðra

Tryggja þarf að fjárframlög frá ríkinu til sveitarfélaga fylgi þeirri þróun sem verður í málaflokknum.

7.20 Húsnæðismál

Ungt framsóknarfólk er stolt af því að hafa um langt skeið staðið vörð um Íbúðalánasjóð sem sannað hefur gildi sitt á erfiðum tímum. Tryggja þarf áframhaldandi rekstrargrundvöll og starfsemi sjóðsins og gæta þess að hann standi jafnfætis öðrum fjármálastofnunum við mögulegar leiðréttingar lána. Tryggja þarf hagstætt leiguhúsnæði fyrir ungt fólk, barnafjölskyldur og námsmenn og tryggja þarf sambærilega leiguupphæð þeirra sem leigja á stúdentagörðum eða í leigufélögum til móts við almennan leigumarkað.

7.21 Björgunarsveitir

Ungt framsóknarfólk leggur áherslu á að tryggingafélögum verði gert óheimilt að krefja Björgunarsveitir landsins um bætur komi til tjóna á eignum einstaklinga sem verið er að aðstoða.

Björgunarsveitir vinna ómetanlegt starf í sjálfböðavinnu og getur ein krafa vegna tjóns á föstum bíl komið verulega illa við rekstur lítilla björgunarsveita.

8. Mannréttindi og lýðræði

8.1 Útstrikaniir og persónukjör

Ljóst er að endurskoða og samræma þarf vægi útstrikana í Alþingis- og sveitarstjórnarkosningum.

8.2 Þjóðaratkvæðagreiðslur

Almenningur á að koma í auknum mæli að allri ákvarðanatöku í þjóðfélaginu, t.d. með þjóðaratkvæðagreiðslum. Þetta skal einnig vera gert ef ákveðið hlutfall kosningabærra manna eða Alþingis krefst þess.

8.3 Vægi atkvæða

Ungt framsóknarfólk telur mikilvægt að vægi atkvæða í Alþingiskosningum verði jafnað eins og kostur er. Þó leggst þing SUF alfarið gegn því að landið verði gert að einu kjördæmi.

8.4 Tímasetning kosninga

Ungt framsóknarfólk vill að tímasetning Alþingis- og sveitarstjórnarkosninga verði endurskoðuð með það að markmiði að stríða ekki gegn lýðræðislegri þátttöku skólafólks.

8.5 Málefni innflytjenda

Ungt framsóknarfólk vill að farið sé varlega þegar erlendum ríkisborgurum frá löndum utan EES-svæðisins er vísað úr landi. Á Íslandi geta vel verið jafn mörg störf og íbúar, sama hvaðan þeir koma. Standa skal vörð um búseturétt sjálfstætt starfandi innflytjenda frá svæðum utan Evrópska efnahagssvæðisins ef þeir sýna fram á tekjur af starfsemi sinni. Tryggja þarf aðgengi innflytjenda að gjaldfrjálsri íslenskukennslu og efla fræðslu um íslenskt samfélag. Ráðast skal í að einfalda og skýra það regluverk sem innflytjendur búa við þegar kemur að því að flytja til landsins.

8.6 Jafnréttismál

Ungt framsóknarfólk leggur ríka áherslu á það að jafnrétti meðal þjóðfélagsþegna séu grundvallarmannréttindi. Mikilvægt er að Framsóknarflokkurinn sé ávallt í framlínunni þegar kemur að baráttu í þágu minnihlutahópa samfélagsins. Ljóst er að mikið verk er óunnið þegar kemur að jafnrétti kynjanna, innflytjendamálum, málefnum einstæðra foreldra, barna þeirra, fatlaðs fólks og annarra minnihlutahópa samfélagsins.

8.7 Jafnréttisfræðsla í leik-, grunn- og framhaldsskólum

Ungt framsóknarfólk telur að hið opinbera eigi ætíð að beita sér fyrir jafnréttisfræðslu í leik-, grunn- og framhaldsskólum. Sú fræðsla mun skila sér út í samfélagið og stuðla að auknu jafnrétti. Unnið verði að gerð fræðsluefnis um jafnréttismál fyrir leik-, grunn- og framhaldsskóla og slík fræðsla bundin í námsskrá skólanna.

8.8 Réttindi samkynhneigðra og transgender fólks

Ungt framsóknarfólk hefur lengi barist fyrir réttindum samkynhneigðra og er stolt af því að berjast fyrir réttindum transgender fólks. Mismunur á grundvelli kynhneigðar eða kynmyndar á ekki að eiga sér stað. Það er mikið réttindamál fyrir transgender fólk að auðvelda skráningu þeirra í Þjóðskrá þegar lyfjameðferð er komin á viðeigandi stig, bæði hvað varðar nafn og kyn.

8.9 Afnám launaleyndar

Það er krafa ungs framsóknarfólks að launaleynd verði afnumin á vinnumarkaðnum með öllu.

8.10 Heimilisofbeldi og kynferðislegt ofbeldi

Ungt framsóknarfólk telur heimilisofbeldi og kynferðislegt ofbeldi vera sár á samfélaginu sem ekki er

hægt að græða nema með opnu hugarfari og réttlæti.

Mikilvægt er að hvetja þolendur ofbeldis af ýmsum toga til að stíga fram með sín mál og leita réttar síns og að umfram allt verði stutt við þau í sinni baráttu.

Ekki má gleyma því að kynferðislegt ofbeldi sem og heimilisofbeldi gegn karlmönnum getur verið mikið feimnismál og að auðvelt er líta fram hjá slíku. Slíkt þarf að laga með hugarfarsbreytingu meðal þjóðarinnar.

8.11 Aðgengismál

Ungt framsóknarfólk telur að allir þegnar þjóðfélagsins eigi að hafa gott aðgengi að þeirri þjónustu sem er í boði í samfélaginu. Tryggja þarf aðgengi fatlaðra að opinberum svæðum, byggingum, viðburðum og almenningsamgöngum með lyftum, sérstökum bílastæðum og aðgengilegum salernum. Tryggja þarf að allar vefsíður fyrirtækja í rekstri sem og stofnana samfélagsins uppfylli þau skilyrði um aðgengismál.